

Succesvolle bemiddelingen

4
HOOFDSTUK

Succesvolle bemiddelingen

Het overlijden is geen reden om een niet opgestart onderzoek naar IGO voor de maanden gedurende de welke de IGO-genietster nog leefde niet alsnog op te starten (met uitbetaling aan de erfgenamen)

DOSSIER 39264

De feiten

Mevrouw Vasseur is gehuwd. Zij en haar echtgenoot ontvangen elk een werknemerspensioen. In 2023 werd ze gehospitaliseerd en vervolgens in een rusthuis opgenomen. Haar adres werd gewijzigd in het Rijksregister op 10 juli 2023. Vanaf dan wordt ze beschouwd als feitelijk gescheiden van haar echtgenoot.

Als gevolg hiervan vatte de FPD op 14 september 2023 het onderzoek naar het recht van mevrouw Vasseur op een pensioen als feitelijk gescheiden echtgenote vanaf 1 augustus 2023 automatisch aan (de eerste dag van de maand volgend op de in het Rijksregister ingevoerde datum van feitelijke scheiding)¹.

Mevrouw Vasseur overleed op 5 januari 2024.

De FPD vat op dat ogenblik, uitsluitend voor de echtgenoot van mevrouw Vasseur, ambtshalve een onderzoek aan naar de rechten op een overlevingspensioen vanaf 1 februari 2024 en een ambtshalve onderzoek naar het recht op een IGO vanaf 1 augustus 2023 (maand volgend op de feitelijke scheiding).

De dochter van mevrouw Vasseur nam contact op met de mutualiteit, omdat zij niet begreep waarom de IGO wel voor haar vader werd onderzocht maar niet voor haar moeder. De mutualiteit contacteerde de FPD met het verzoek de IGO van mevrouw Vasseur te onderzoeken. Zij vroeg de FPD waarom mevrouw Vasseur na de adreswijziging de documenten die nodig waren om haar recht op de IGO op 1 augustus 2023 te onderzoeken niet had ontvangen.

De FPD weigerde het onderzoek omdat mevrouw Vasseur overleden was. De dochter nam contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

Na onderzoek van het dossier stelden wij vast dat een ambtshalve onderzoek naar het recht op een IGO opgestart had moeten zijn vanaf het moment dat de FPD op de hoogte was van de adreswijziging in het Rijksregister, dus op hetzelfde moment als het onderzoek van haar recht op het pensioen als feitelijk gescheiden echtgenote (gestart op 14/09/2023)². Als het onderzoek naar de bestaansmiddelen dat vereist is voor de toekenning van de IGO op dat moment was gestart, had mevrouw Vasseur de verklaring over haar bestaansmiddelen kunnen invullen en ondertekenen.

We vroegen de FPD dan ook om de mogelijkheid te onderzoeken om een IGO-onderzoek te voeren voor de periode vanaf haar opname in een rusthuis tot aan haar overlijden, met verwijzing naar het ambtshalve onderzoek dat had moeten plaatsvinden. Wij stelden ook voor om rekening te houden met de in de aangifte van de nalatenschap verklaarde middelen omdat mevrouw Vasseur geen verklaring meer kan afleggen.

¹ In toepassing van artikel 74 KB 21 december 1967

² In toepassing van het principe van de polyvalentie van aanvragen

Conclusie

De FPD bevestigde dat het recht van mevrouw Vasseur op een IGO ambtshalve had moeten worden onderzocht op het moment van de feitelijke scheiding en stemde in met het IGO-onderzoek.

Op 21/05/2024 werd de beslissing tot toekenning van de IGO voor een maandelijks bedrag van 348,74 euro verstuurd. Aan de erfgerechtigden is een achterstallig bedrag van 2.120,34 euro bruto (2.094,90 euro netto + 25,44 euro bedrijfsvoorheffing) uitbetaald.

Het geen rekening houden met een cumulatieverklaring afgelegd door een gepensioneerde wordt na bemiddeling gekwalificeerd als administratieve vergissing waardoor de terugvorderingsbeslissing van het pensioen wordt geannuleerd

DOSSIER 39239

De feiten

Mevrouw De Bruyne ontvangt sinds 1 januari 2021 een overlevingspensioen als werknemer en een overlevingspensioen als zelfstandige, zij geniet op dat moment eveneens een ziekte-uitkering. Bij het versturen van de kennisgeving, wees de pensioendienst mevrouw op het gegeven dat zij een ziekte-uitkering, dat een vervangingsinkomen is, gedurende maximum 12 al dan niet opeenvolgende kalendermaanden kon cumuleren met dit overlevingspensioen. Mevrouw wenste gebruik te maken van deze cumulatie en verklaarde op de meegestuurde bijlage dat ze haar ziekte-uitkering vanaf 01.01.2021 verder zou genieten. Er wordt hierbij geen einddatum van de ziekte-uitkering vermeldt. De pensioendienst liet haar vervolgens weten dat het overlevingspensioen na deze periode zou geschorst worden, tenzij zij zou verzaken aan de sociale uitkering. Verder noteerde de pensioendienst dat mevrouw niks hoefde te doen, de pensioendienst zou haar na verloop van de periode van 12 maanden opnieuw contacteren.

Na afloop van de 12 maanden van cumulatie, blijkt dat mevrouw De Bruyne nog steeds het overlevingspensioen wordt uitbetaald. Zij heeft nochtans niet verzaakt aan haar ziekte-uitkering en de pensioendienst heeft hieromtrent evenmin contact met haar opgenomen. Tijdens verschillende telefonische contacten gedurende de daaropvolgende 18 maanden, verzekert de pensioendienst haar dat het overlevingspensioen terecht wordt uitbetaald en dat mevrouw zich geen zorgen hoeft te maken.

In augustus 2023 neemt de mutualiteit van mevrouw De Bruyne nogmaals contact op met de pensioendienst en wordt er verwezen naar de lopende ziekte-uitkering. De pensioendienst maakt hierop een terugvorderingsbeslissing aan, waarbij hij 14.723,30 euro aan overlevingspensioen werknemer (voor de periode 01.01.2022 – 31.08.2023) bij mevrouw terugvordert. Later volgt een tweede terugvorderingsbeslissing, waarbij er 5.654,74 euro aan overlevingspensioen zelfstandige wordt teruggevorderd.

Bedenkingen

Mevrouw De Bruyne dient terecht een klacht in bij de Ombudsdienst Pensioenen. Uit het onderzoek blijkt immers dat ze steeds correcte verklaringen heeft afgelegd en dat zij zelf op meerdere momenten het initiatief heeft genomen om haar situatie aan te kaarten en de juistheid ervan te verifiëren. We kunnen besluiten dat mevrouw zelf steeds te goeder trouw heeft gehandeld. De fout ligt in deze volledig bij de pensioendienst die, na afloop van de cumulatieperiode van 12 maanden, geen rekening heeft gehouden met de eerdere verklaringen van mevrouw en die geen verder contact heeft opgenomen. Ondanks het initiatief dat mevrouw zelf nam, bleef de pensioendienst beide overlevingspensioenen verder uitbetalen.

Ondanks dat mevrouw De Bruyne reeds het volledige bedrag had terugbetaald aan de pensioendienst, vraagt de Ombudsdienst toch om beide terugvorderingen te herzien en de schuld volledig kwijt te schelden. De onterechte betaling is immers volledig toe te wijzen aan een vergissing/vergetelheid van de pensioendienst, waar mevrouw zelf geen schuld aan heeft.

De pensioendienst erkent zijn verantwoordelijkheid in dit dossier en past hierop artikel 17 van de wet van 11.04.1995 (Handvest van de Sociaal Verzekerde) toe. Dit stelt dat bij een vergissing te wijten aan

de instelling van de sociale zekerheid, de nieuwe beslissing uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na vaststelling.

Conclusie

De pensioendienst verzaakt aan de schuld en de reeds ingevorderde bedragen worden teruggestort aan mevrouw De Bruyne.

Hieruit blijkt nogmaals het belang om als burger pro-actief te handelen en bij twijfel contact op nemen met de uitbetalingsdienst. De verschillende contacten die mevrouw zelf heeft gelegd ondersteunen immers haar goede intenties, wat essentieel was voor de goede uitkomst in dit dossier.

Het zorgvuldigheidsbeginsel, een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, heeft als centrale aspect de plicht van de overheid tot een zorgvuldige feiten- en informatiegaring. Alle elementen en aspecten van het dossier dienen in ogenschouw genomen te worden. Dit vertaalt zich in de ombudsnorm “zorgvuldigheid”.

Bij huwelijk ambtshalve onderzoek of pensioen als alleenstaande omgezet dient te worden naar een gezinspensioen

Dossier 39758

De feiten

De heer Goossens ontdekt in februari 2024 dat zowel de Federale Pensioendienst (FPD) als het RSVZ zijn pensioen als alleenstaande vanaf februari volgend op zijn huwelijk op 24 oktober 2022 niet hebben omgezet naar een gezinspensioen. Zijn echtgenote heeft immers geen enkel inkomen. Hij dient dan ook in februari 2024 hiervoor een pensioenaanvraag in.

De FPD zet bij een beslissing van 27 juni 2024 zijn pensioen vanaf de maand volgend op zijn aanvraag (1 maart 2024) om naar een gezinspensioen. Doch betrokkene meent het gezinspensioen met terugwerkende kracht te moeten krijgen vanaf de maand volgend op de overschrijving van zijn huwelijk in het Rijksregister. Hij doet hierover zijn klacht bij de FPD op 5 juli 2024.

De FPD weigert het gezinspensioen met terugwerkende kracht toe te kennen. De klachtendienst van de FPD antwoordt als volgt:

“Uw pensioen werd automatisch onderzocht op de wettelijke pensioenleeftijd. Op dat ogenblik was u niet gehuwd. Daarom werd een pensioen als alleenstaande toegekend vanaf 01.09.2022. Op 24.10.2022 bent u getrouwd met mevrouw Geboers. Het recht op een gezinspensioen wordt niet automatisch onderzocht als het pensioen reeds ingegaan is.

Indien men recht meent te hebben op een gezinspensioen, omdat de beroepsinkomsten van de huwelijkspartner beperkt zijn, moet men een aanvraag indienen.

U hebt pas een aanvraag ingediend op 22.02.2024. Uw pensioen kan ten vroegste de maand volgend op uw aanvraag herzien worden.

Het gezinspensioen kan dus niet met terugwerkende kracht worden toegekend vanaf 01.11.2022. De beslissing van 27.06.2024 met ingangsdatum 01.03.2024 is correct en blijft behouden.”

De FPD heeft de klacht van de heer Goossens van 4 juli 2024 op 5 juli 2024 doorgestuurd naar het RSVZ.

De heer Goossens is het niet eens met het antwoord van de FPD en contacteert de Ombudsman Pensioenen op 7 juli 2024.

Bedenkingen

Op het moment van het indienen van de klacht over de niet terugwerkende kracht van de pensioenbeslissing bij de FPD heeft het RSVZ nog geen pensioenbeslissing getroffen en evenmin een antwoord verstrekt op zijn klacht.

De Ombudsman Pensioenen stelt in de wetgeving vast dat de FPD verplicht is om in het geval van een huwelijk automatisch te onderzoeken of vanaf de maand volgend op de inschrijving van het huwelijk in de Registers van de burgerlijke stand er een gezinspensioen kan toegekend worden.

Artikel 21ter van het koninklijk besluit tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers stelt het volgende: *“De Rijksdienst voor pensioenen neemt ambtshalve een nieuwe beslissing wanneer:*

1° ingevolge het huwelijk of de echtscheiding van een gerechtigde, het bedrag van het rustpensioen moet worden berekend op grond van 75 % van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen in het eerste geval en op grond van 60 % van dezelfde lonen in het tweede geval. De nieuwe beslissing gaat in de eerste dag van de maand volgend op die van het huwelijk of van de echtscheiding;”

De wetgeving in het stelsel der zelfstandigen is analoog. Artikel 154, 1° van het Koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen luidt immers als volgt: *“Het Rijksinstituut neemt van ambtswege een nieuwe beslissing wanneer:*

1° ingevolge het huwelijk of de echtscheiding van een begunstigde, het bedrag van het rustpensioen moet worden berekend volgens het bij artikel 9, § 1, 1° of 2°, van het koninklijk besluit nr. 72 bepaalde bedrag, naargelang het om het eerste of het tweede geval gaat; de nieuwe beslissing heeft uitwerking vanaf de eerste van de maand volgend op die van het huwelijk of van de overschrijving van de echtscheiding.”

De Ombudsdienst Pensioenen heeft op 8 juli 2024 aan de FPD evenals aan het RSVZ gevraagd om de wetgeving ter zake toe te passen en om zo snel mogelijk de rechten op het gezinspensioen te onderzoeken met ingang van de maand volgend op het huwelijk, zijnde vanaf 1 november 2022.

Conclusie

De pensioenadministraties hebben snel een positief gevolg gegeven. Reeds op 10 juli 2024 heeft de FPD de kennisgeving gemaakt en het gezinspensioen toegekend met terugwerkende kracht, namelijk de maand volgend op het huwelijk. Het RSVZ heeft op 16 juli 2024 een beslissing getroffen die het gezinspensioen zelfstandige toekent vanaf 1 november 2022.

Aan de heer Goossens werden achterstallen (verschil gezin-alleenstaande) betaald van 7.335,30 euro.

Het feit dat er direct na het huwelijk geen ambtshalve onderzoek opgestart werd, was te wijten aan een menselijke fout. Wij hebben de ervaring dat de omzettingen van een alleenstaande pensioen naar een gezinspensioen wegens huwelijk ambtshalve plaatsvinden.

Tevens werden overeenkomstig artikel 10 en 20 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde interessen ten bedrage van 205,71 euro in het werknemersstelsel en 200,33 euro in het zelfstandigenstelsel toegekend gelet op de laattijdige betaling.